

MAANDBLAD

UITGEGEVEN DOOR HET NATUURHISTORISCH GENOOTSCHAP IN LIMBURG.

Maandelijksche Vergadering

op WOENSDAG, 2 MEI a.s., in het Natuurhistorisch Museum, tegen 6 uur 's avonds.

Op de agenda staan o. a.: Lezing (een half uur) van den Heer L. Keuller over **BREUKEN IN 'T MAASTRICHTER KRIJT**, alsmede eene bespreking over de idee om eene **Anthropologische-Geologische excursie te organiseeren naar Ryckholt — St. Geertruide**.

Leden, die zich voor een dezer onderwerpen interesseeren worden dringend verzocht ter vergadering te komen.

RYCKHOLT—ST. GEERTRUIDE.

De z.g. **voorhistorische werkplaatsen**, „les ateliers préhistoriques, néolithiques”, verheugen zich sinds ettelijken tijd weer in 'n bijzondere belangstelling.

Die belangstelling danken ze aan 't feit, dat Belgische anthropologen beweren in de buurt der „werkplaatsen” 'n door den „oermensch” gemaakte grot te hebben ontdekt, waaruit hij materiaal zou gehaald hebben, benodigd voor 't vervaardigen van „**bewerkte vuurstenen**.”

In Augustus 1921, nadat de Internationale Anthropologische Vereeniging aan deze grot 'n bezoek had gebracht, is er, ook in de Nederlandsche pers, heel wat over geschreven en werd ze herhaaldelijk door Nederlandsche vak- en niet-vakkundigen bezocht.

Mensen, die van te voren maar amper van de Ryckholtsche—St. Geertruidsche „ateliers” hadden gehoord, gingen op stap, trokken op zoek naar „bewerkte vuurstenen.”

En... vonden ze in massa's!...

Ieder ietwat grillig gevormde silex, die men met een beetje goeden wil en heel veel fantasie, voor, ik weet niet welk mogelijk en onmogelijk steenen wapen, steenen werktuig kon houden, werd als zoodanig opgeraapt, meegenomen en te kijk gezet.

Geen wonder dat ietwat critisch aangelegde „bekijkers” dezer vondsten min of meer sceptisch gingen staan tegenover „les ateliers de Ryckholt—St. Geertruide”.

En dat „scepticisme” valt te meer te begrijpen als we weten dat, 'n paar dagen geleden, onder 't hoofd: „**Wetenschap**” en 't dito hoofd: „**een prae-historische ontdekking te Ryckholt**” volgend bericht 'n rondans maakte in onze Pers:

„Mr. F. Kurris te Maastricht schrijft aan de „Maasbode:

„Dinsdag j.l. deed 'n palaeontoloog uit Luik een belangrijke ontdekking in het Kerensbosch, gem. Ryckholt. Hij vond in de allerbovenste lagen van het krijt een menschelijken schedel en enkele meters verder resten van een skelet.

„Een en ander is onder getuigen opgegraven.

„**Merkwaardig was, dat er sporen van vuur waren.** Ook vond men nog een hertengewei en een reeks steenen voorwerpen, die waarschijnlijk als gebruiksartikelen hebben dienst gedaan.

„Deze ontdekking is een gevolg geweest van een aantal nasporingen, die voornamelijk door Belgen aan den overkant van den weg waren verricht. Ook daar werden voorwerpen uit het steenen tijdperk gevonden.”

Tot zooverre 't couranten-bericht, gelezen in „Het Zuiden”, waarin het, als ik me niet al te zeer vergis, ietwat korter stond dan in „De Maasbode”.

* * *

Zoo juist krijg ik „De Maasgouw” (Maart—April 1923, No. 3—4).

Daarin schrijft Dr. W. Goossens: „de voorhistorische werkplaatsen te Ryckholt en Sint Geertruid.”

Dat artikel bevat m.i. veel waars, veel ook, 't welk, altijd m.i., niet door den beugel kan.

Dr. Goossens zegt onder andere: „Wij achten het (daarom) ten zeerste noodig, dat door geologen nauwkeurig onderzocht worde, of de natuurkrachten, die de Maasvallei met de daarop uitlopende ravijnen gevormd hebben, ook in staat zijn geweest, om de vuursteenknollen van het tufkrijt zoodanig te versplinteren en oopen te hoopen, dat zij aan menschelijken arbeid doen denken.”

En verder: „Wij eindigen met de hoop uit te spreken, dat het door ons gewenscht onderzoek zoo spoedig mogelijk ingesteld worde. Immers, iedereen zal wel met ons de overtuiging deelen, dat alleen een geduldig, methodisch, critisch onderzoek door een nauwkeuriger studie van de vindplaatsen, van de geschriften over het onderwerp en van de vondsten zelf, in staat is om dien grond van zekerheid te verschaffen, waarop de wetenschap aanspraak maakt.”

* * *

Zou 't niet op den weg liggen van het „Natuurhistorisch Genootschap in Limburg“, om zich voor bedoeld onderzoek te interesseeren.

Ons Genootschap is best in staat om voor dit doel Geologen te vinden.

Welaan, op de eerstvolgende maandelijksche vergadering, a.s. Woensdag, wordt het onderwerp ter tafel gebracht.

Moge dan 't besluit genomen worden om, **zoodra mogelijk**, een excursie te organiseren naar Ryckholt—St. Geertruide.

Voor de aanwezigheid van Geologen zal alsdan, naar best vermogen, 't Natuurhistorisch Genootschap in Limburg zorgen.

Anthropologen zullen, naar we hopen, van andere zijde „geleverd“ worden.

Maastricht, 24—4—23.

JOS. CREMERS.

ZUR FAUNISTIK UND BIOLOGIE UNSERER KÄFER.

IX.

Ein Jahr ist vergangen, seit der VIII. Beitrag zur Faunistik unserer Käfer im Maandblad erschien. Seitdem hat unsere schöne Wissenschaft weilere Fortschritte gemacht. Vor allem ist da zu melden das Erscheinen des III. Bandes der Coleoptera Neerlandica. Die schildvleugelige Insekten von Nederland en het aangrenzend gebied door Jhr. Ed. Everts, Phil. Dr., 's Gravenhage, 1922. Was in den letzten 20 Jahren, seit Erscheinen des II. Teiles (1903) bei der coleopterologischen Erforschung unseres Landes und der Nachbargebiete bekannt geworden ist, wurde im III. Teile mit Bienenkleiss von Meisterhand zusammengetragen. Wir besitzen jetzt in den drei Bänden ein Standardwerk, um das uns — ebenso wie um die Standardcollectie — alle Länder beneiden können. Das ist unser Ruhm und unsers Altmeisters Ehre.

Im verflossenen Jahr wurde auch in dem südlich der Linie Nieuwstadt—Roosteren—Maeseyk gelegenen Teile Limburgs fleissig weiter geforscht, so dass der im Febr. 1920 abgeschlossene und im Jaarboek 1919 veröffentlichte Arbeitsplan für dies Gebiet heute schon den IX. Nachtrag nötig macht. Damals, im Febr. 1920 waren von den c. 3450 Coleoptera Neerlandica alle bis auf einen Restbestand von c. 825 Arten aus dem kleinen Süd-Limburg bekannt und heute ist dieser Unterschied etwas geringer geworden. Wohl ist inzwischen die Zahl der in den Niederlanden konstatierten Käfer auf über 3560 angewachsen, aber unser kleines Süd-Limburg stellte stets seinen Prozentsatz an Neufunden. Die Advenlivfauna wird naturgemäss in den grossen Handelsstädten des Nordens immer mehr anwachsen; da hier die tertiären und diluvialen Meeresfluten keine Bodensalze zurückliessen, fehlt hier auch die halophile Käferwelt; unsere geologisch ältesten Formationen weisen dagegen die älteste Lebewelt auf. Daher erklärt sich die interessante und relativ grosse Gruppe inländischer Käfer die nur in Süd-Limburg zuhause ist; und da andererseits die Besiedelung der jüngeren Erdgebilde zum grössten Teil von den älteren Landesteilen aus geschehen musste, so

erklärt sich der Käferreichtum unseres „Klein-Zwitzerland“.

Für ein Gesamt-Verzeichnis der [Süd-]Limburger-Coleopterenfauna — ähnlich dem der Rheinlande von C. Röltgen — ist die meiste Vorarbeit geleistet und, wenn Muse und Druckkosten es erlauben, könnte in absehbarer Zeit ein stattlicher Band aus einen klaren Überblick über unsern Reichtum auf diesem Gebiete geben.

Die hier folgende Übersicht bezieht sich wie früher auf die Liste im Jaarboek 1919 und bietet die Ergebnisse seit Febr. 1922.

1. Neue Arten für die Landesfauna, in Süd-Limburg entdeckt.

- 550bis. *Tomoglossa luleicorinis* Er. Uyttenboogaart, Valkbg. 6. (E. B. 125).
- 618ter. *Atheta punctipennis* Kr. Rüschk., Valkbg. 5. (E. B. 125).
- 667ter. *Leptusa angusta* Aubé, Rüschk., Valkbg., 6. (det. Everts).
- 788ter. *Quedius umbrinus* Er. Rüschk., Maastr. 7. (E. B. 128).
- 1250bis. *Agathidium nigrinum* St. Stammform, Rüschk., Aalbeek bei Valkbg., 11, auf Sumpfboden. Im Jahr zuvor hatte ich im Mai bei Valkbg. ein kleines Stück der ab. *rubicundum* Reitt. mit Zuckerbier geködert.
- 1737ter. *Esolus pygmaeus* Müll. Romijn, Bunde, 3. (E. B. 123).
- 1819. *Ceryon unipunctatus* L. a. *impunctatus* Kuw. Dixon, Gulpen, 3. (E. B. 122).
- 2042. *Corymbites aeneus* L. a. Vanroom Everts, G. v. Roon, Epen, 5. (E. B. 123).
- 2196. *Ernotius parvicollis* Muls., ein rotbraunes Stück, Rüschk., Valkbg., 7. Coll. Everts.

2. Arten der Landesfauna, die jetzt auch aus Süd-Limburg bekannt wurden.

- 45. *Elaptorus aureus* Müll. Genlle u. Bunde (C. N. III. 15).
- 387. *Hydroporus piceus* Steph. Rüschk., Heerleheide 4. Coll. Rüschk.
- 507. *Oxypoda annularis* Sahlb. (Manih?) Valkbg. (Col. N. III. 81).
- 1152ter. *Neuraphes talparum* Ner. u. Wagn. Eine neue Art, zu der die zahlreichen, aus Maulwurfssnestern stammenden, u. als *rubicundus* Schaum betrachteten Stücke gehören; *rubicundus* Schaum ist nicht aus Süd-L. bekannt. (C. N. III. 169).
- 1369. *Ecnomorphus 6-pustulatus* F. Rüschk., Maastricht, 8, früh morgens lebhaft fliegend. Coll. Rüschk.
- 2382. *Monohammus galloprovincialis* Ol. subsp. *pistor* Germ. Dr. Willemse, Eygelshoven 6, vermutlich mit Holz aus Berlin eingeführt.

3. Arten, neu für die Landesfauna, nicht bekannt aus Süd-Limburg.

- 9bis. *Calosoma reticulatum* F. Prof. Weber, Hoog-Buurlo, 6. (E. B. 128).
- 292bis. *Acupalpus luridus* Dej. Haag, Gelderland, Exaten (E. B. 122).
- 473bis. *Aleochara crassiuscula* Sahlb. Broerse, Spaarndam, 7 (E. B. 123).
- 475bis. *Aleochara puberula* Klug. Broerse, Mijndrecht, 8 (E. B. 128).
- 511bis. *Thiasophila canaliculata* M. u. R., Dr.